
SÍNTESI DE L'
ESTUDI SOCIODEMOGRÀFIC I
LINGÜÍSTIC ALS CENTRES
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA DE
CATALUNYA

Natxo Sorolla
<http://xarxes.wordpress.com/>
natxosorolla@gmail.com
Xarxa CRUSCAT – IEC
CUSC – UB

-
- ▶ Presentada el 5 de juny de 2009, en el marc de la Jornada *Situació sociolingüística a l'ESO: reptes i línies d'actuació. Jornada de reflexió i debat, a propòsit de la publicació de l'Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO de Catalunya* ([programa](#)).
-
-

Previ

- ▶ Focalitzem la presentació en l'Estudi sociodemogràfic i lingüístic d'educació secundària de Catalunya
- ▶ No és un estudi comparat
- ▶ No es relaciona amb estudis a població adulta
  - ▶ Només parcialment per a contextualitzar la generació dels alumnes

Índex

- ▶ Dades sociodemogràfiques
  - ▶ De l'alumne
  - ▶ De la família
- ▶ Dades sociolingüístiques bàsiques
- ▶ Llengua familiar
- ▶ Coneixements i usos lingüístics generals
- ▶ Llengua i context escolar
- ▶ Llengua amb els amics
  - ▶ Llengua familiar i llengua amb amics
- ▶ Consum cultural, noves tecnologies i llengua
- ▶ Opinions sobre els usos lingüístics

Dades sociodemogràfiques

- ▶ Any 2006
  - ▶ 4at d'ESO
  - ▶ 15-16 anys
  - ▶ Nascuts a principis dels 90
- ▶ Gènere:
  - ▶ Xics 44%
  - ▶ Xiques 56 %
- ▶ Mida de la població:
  - ▶ 45,7 %: >100.000 h. (a poblacions grans)
  - ▶ 37,4 %: 100.000-10.000 h. (poblacions mitjanes)
  - ▶ 16,9 %: <10.000 h. (poblacions menudes)

Dades sociodemogràfiques. Origen i residència.

- ▶ La mostra no inclou part de la població arribada recentment
  - ▶ 91,8 % nascuts a Catalunya
  - ▶ 2,7 % nascuts en altres parts de l'Estat
  - ▶ 5,5 % nascuts fora de l'Estat espanyol

- ▶ Arrelament dels nascuts fora de Catalunya (8,2%)
  - ▶ La meitat fa més de 10 anys que resideix a Catalunya (tenien sis o menys anys)
  - ▶ L'altra meitat: sobretot alumnes arribats a partir del 2001

Dades sociodemogràfiques de la família

- ▶ Només la meitat té dos pares nascuts al territori
  - ▶ Segona generació
- ▶ Tres quartes parts almenys un dels dos progenitors nascut a Catalunya
- ▶ Llarga estada dels progenitors no nascuts a Catalunya
  - ▶ Dos tercers parts hi viuen des de fa més de 20 anys
  - ▶ Una cinquena part 10-20 anys

Dades sociodemogràfiques de la família

- ▶ **Nivell educatiu dels progenitors**
  - ▶ Titulacions universitàries: una tercera part
  - ▶ Estudis secundaris: una quarta part
  - ▶ Estudis primaris o inacabats: 45%
- ▶ **Situació laboral dels pares**
  - ▶ Els pare treballa a jornada completa (79,7 %)
  - ▶ La mare treballa fora de casa
    - ▶ A jornada completa 45,5 %
    - ▶ A mitja jornada 26,6 %
- ▶ **Els progenitors continuen convivint**
  - ▶ 14% s'han separat o divorciat

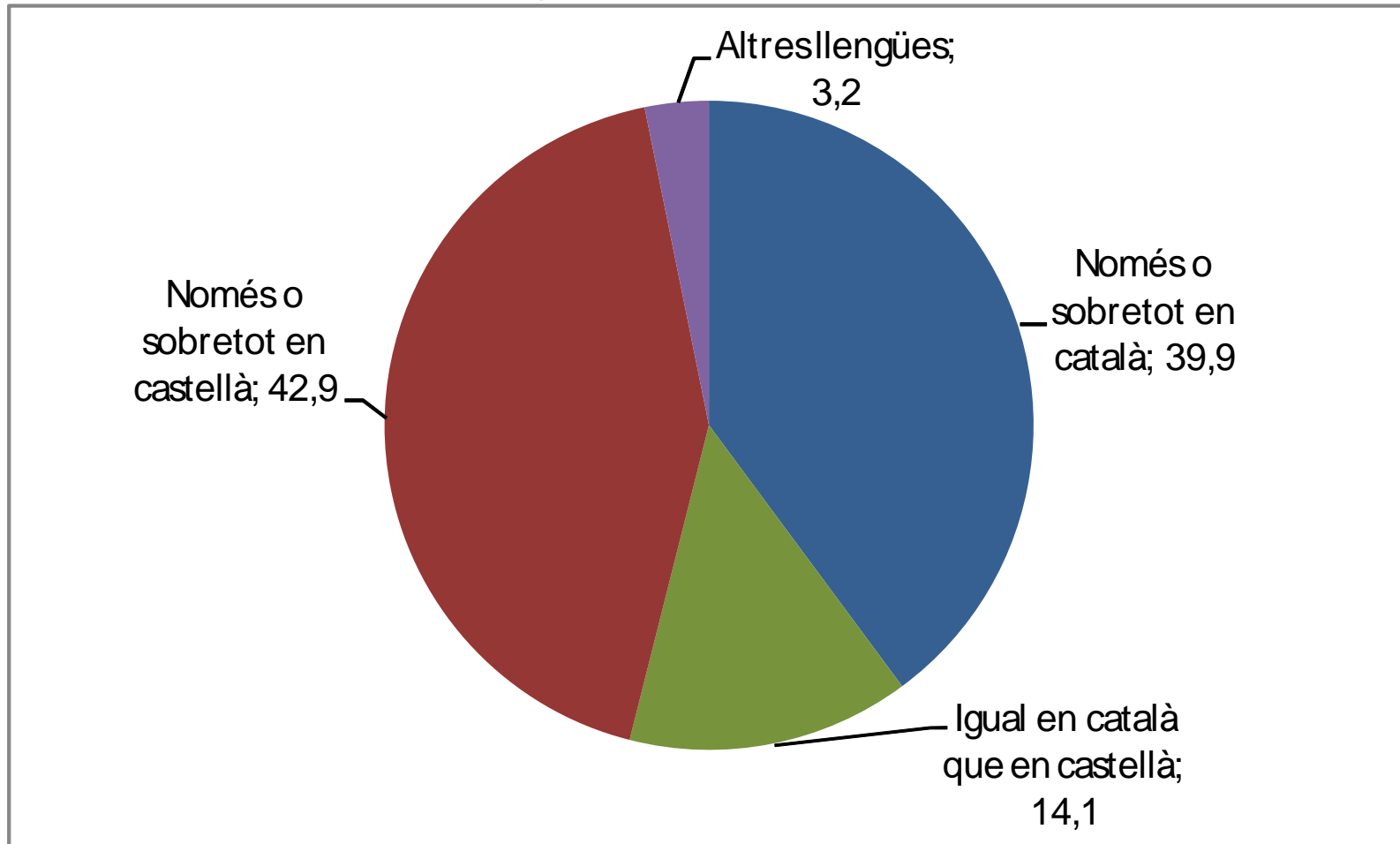

Dades sociolingüístiques bàsiques.

Llengua inicial.

- ▶ Recordes quina llengua vas parlar a casa quan eres

Llengua inicial.

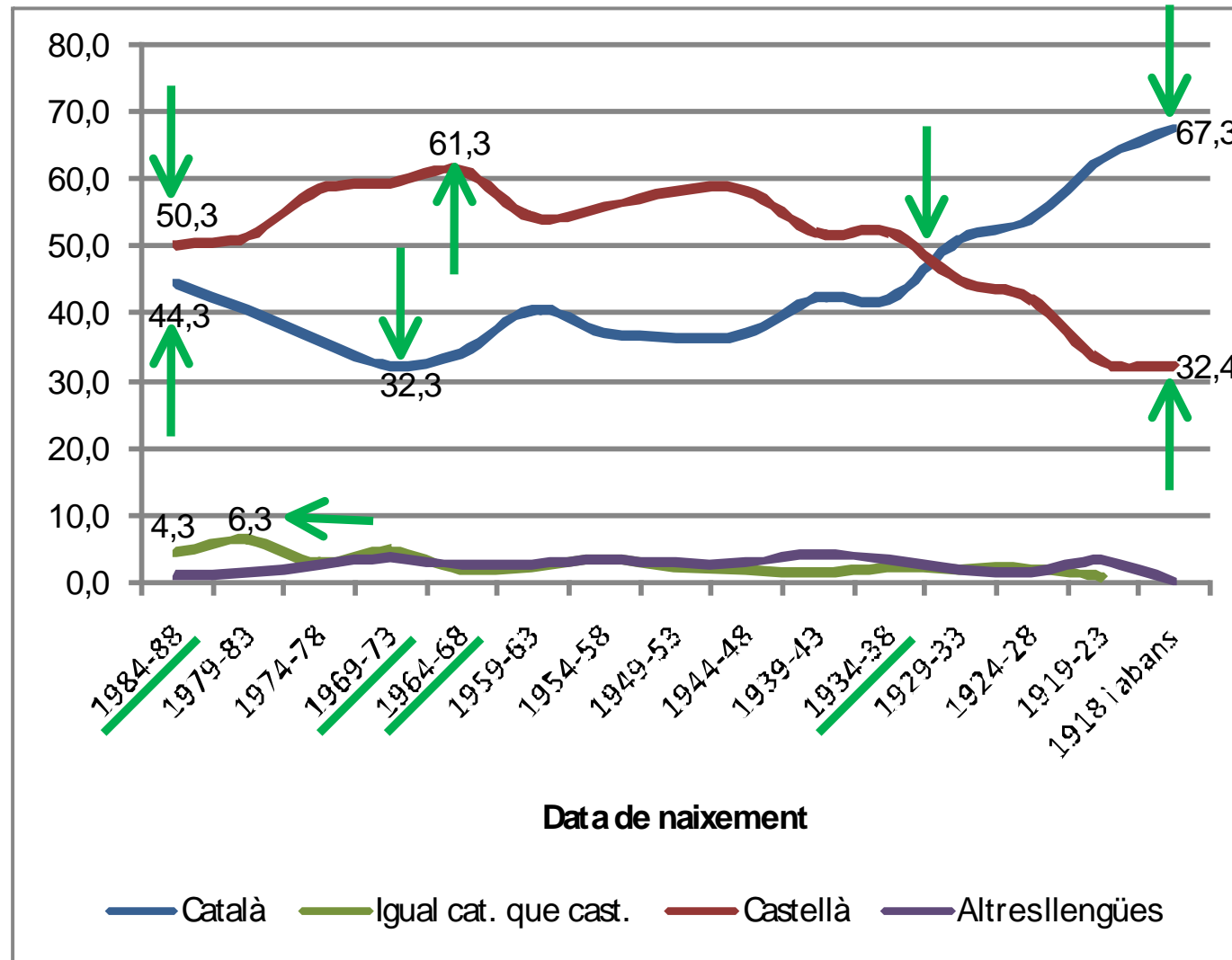
Població adulta. EULC 2003.

- ▶ Comparació dels alumnes de secundària amb la població adulta
- ▶ EULC 2003
  - ▶ Torres 2005

Llengua inicial. Població adulta. EULC 2003.

Llengua inicial: secundària i adults

- ▶ Generació més jove estudiada EULC 2003:
  - ▶ 1984-88
- ▶ Estudi secundària:
  - ▶ 1990-91
- ▶ Els catalanoparlants inicials no superen els castellanoparlants
  - ▶ 3 punts percentuals de diferència
- ▶ Tendència a la conjunció de les proporcions
  - ▶ Ascens del català i descens del castellà
  - ▶ Augment de les combinacions de català amb castellà:14,1%

Llengua inicial catalana

- ▶ Destaca el nombre de catalanoparlants inicials entre els:
  - ▶ Nascuts a Catalunya
  - ▶ Centres de titularitat privada
  - ▶ Fills de progenitors amb estudis universitaris
  - ▶ La mare treballa fora de casa a jornada completa
  - ▶ Poblacions mitjanes i menudes (<100.000h.)

Llengua inicial i llengua d'identificació

- ▶ Llengua inicial
  - ▶ “Recordes quina llengua vas parlar a casa quan eres petit/a?”
- ▶ Llengua d'identificació
  - ▶ “Quina és la teva llengua?”
- ▶ Creix la combinació de català i castellà (27,5%).
- ▶ Es redueix el castellà (33,6%)
  - ▶ -9,3 punts (L1 = 42,9 %).
- ▶ Es redueix sensiblement el català (36,5%)
  - ▶ -3,4 punts (L1 = 39,9%)
- ▶ El català creix a les poblacions més reduïdes i l'escola pública

Llengua familiar

- ▶ Dues notes sobre la llengua familiar
  - ▶ Capacitat d'atracció del català
    - ▶ 7,5% declara que el català és la seua llengua inicial, tot i que els seus pares no el parlen entre ells
  - ▶ Complexitat interpretació llengua inicial en població jove
    - ▶ Població adulta: correlació amb llengua parlada amb els progenitors
    - ▶ Jovens: canvis
      - 34,4% parla català amb els dos pares, 5,5 punts menys que el 39,9% de catalanoparlants inicials.

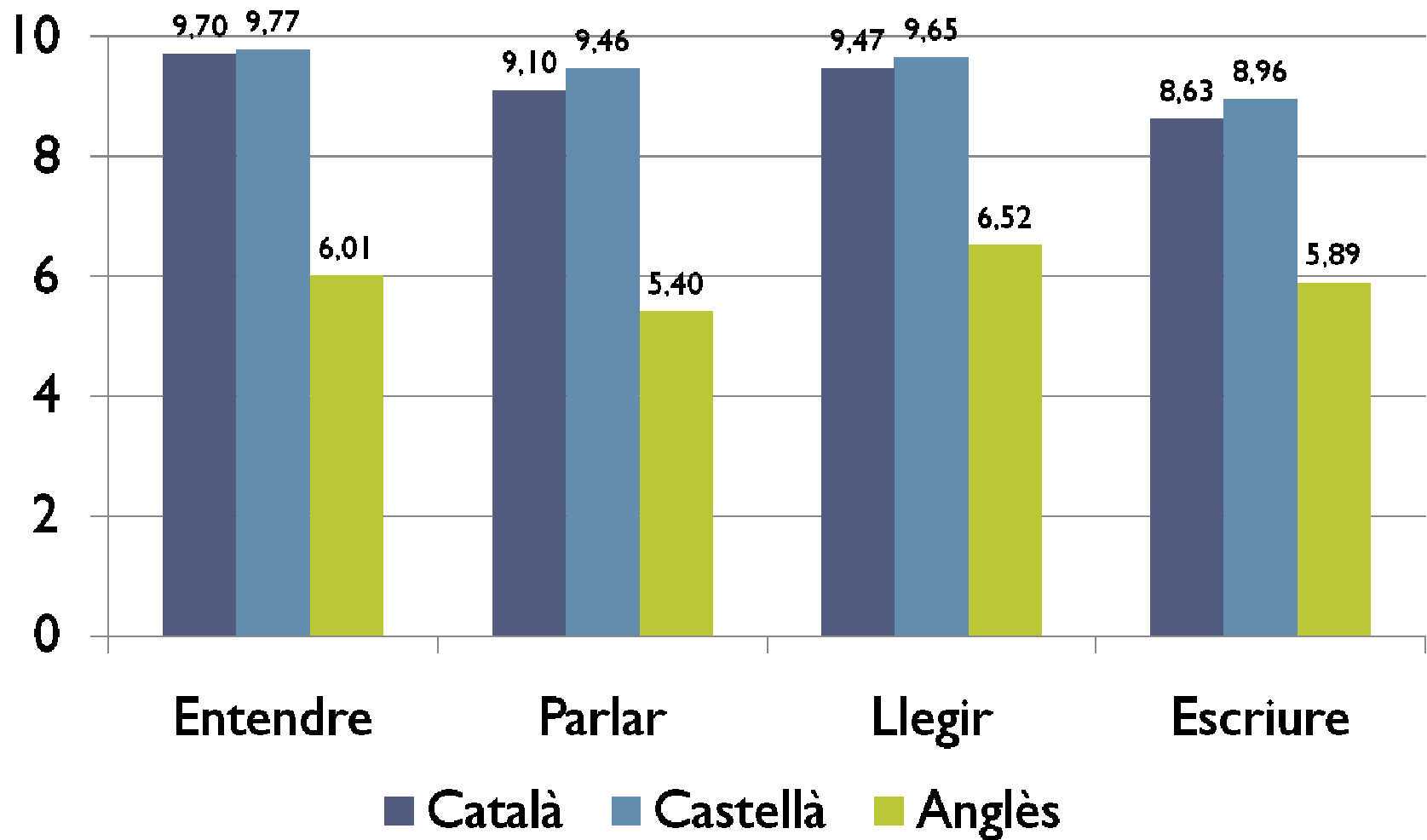
Llengua familiar

- ▶ Major transmissió del català que del castellà
  - ▶ Parelles que parlaven català entre ells quan ell era menut, el fill els parla català: 90,6%
  - ▶ Parelles que parlaven el castellà entre els ells, el fill els parla castellà: 75,5 %
  - ▶ Fills de parelles que combinen català i castellà:
    - ▶ Català 50,5%
    - ▶ Castellà 18,8%

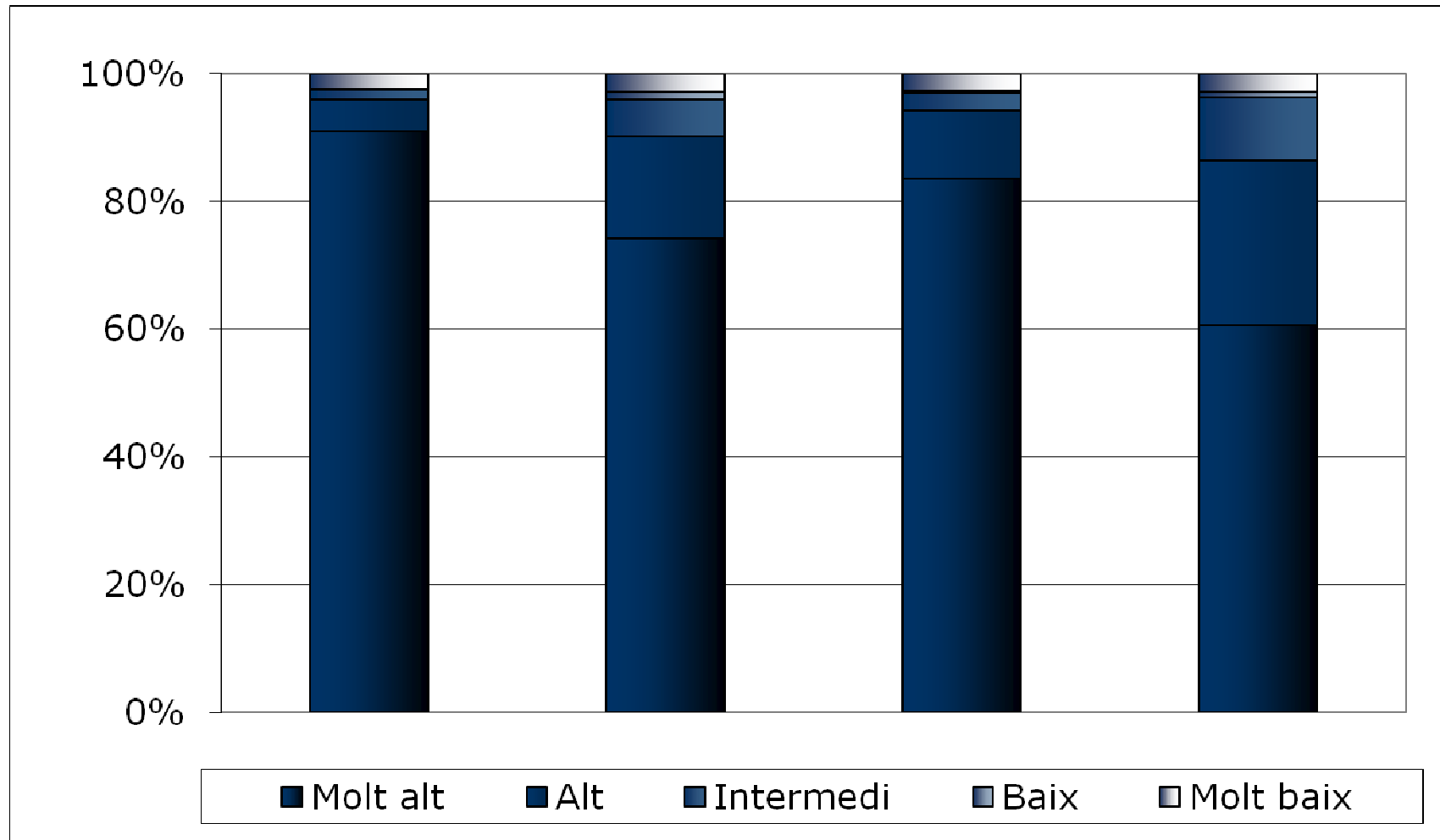

		Quan eres petita, quina llengua parlaven el teu pare i la teva mare entre ells?			
		Català	Igual	Castellà	Altres
		à			
Llengua amb pares	Català	90,6	29,7	4,9	2,2
	Més català que castellà	5,0	20,8	2,0	
	Parelles mixtes	1,6	12,9	6,7	2,2
	Bilingües	1,1	17,8	3,6	
	Més castellà que català	,5	5,9	5,9	
	Castellà	,7	12,9	75,5	15,2
	Alt. llengües i combinacions	,5		1,5	80,4
Total		100	100	100	100

Coneixement del català

Coneixement del català

- ▶ Coneixement declarat de català sensiblement per sota del de castellà
  - ▶ Les puntuacions baixes no superen el 5%
- ▶ Competència en català
  - ▶ Autovaloracions altes de catalanoparlants inicials com de castellanoparlants
  - ▶ Coneixement de la segona llengua (L2)
    - ▶ Sensiblement superior en els catalanoparlants
    - ▶ També d'anglès
- ▶ Fills de progenitors amb estudis superiors major coneixement de català i anglès.

Ús general del català

- ▶ Tres grups (un terç de la població cadascun)
  - ▶ Parla sempre o gairebé sempre en català
  - ▶ Parla tant en català com en altres llengües
  - ▶ Parlen mai o gairebé mai en català
- ▶ Factor bàsic: llengua inicial

Llengua i context escolar

- ▶ **Ús del professor a la classe:**
    - ▶ Dues terceres parts del professorat parla en català quan es dirigeix a la classe
    - ▶ Una dècima part mai el parla
  - ▶ **Materials escrits**
    - ▶ Molt alta presència del català
  - ▶ **L'alumne parla al professor**
    - ▶ Poc o mai el català: el 24,1% utilitzen
    - ▶ Tant català com castellà: 11,4%
  - ▶ **Exàmens**
    - ▶ Quatre de cada cinc alumnes utilitzen el català
-
- ▶ sempre

Llengua i context escolar

- ▶ **Activitats i materials didàctics:**
    - ▶ Sensiblement més alt en els centres públics
  - ▶ Tres quartes parts dels catalanoparlants inicials mantenen sempre la seua llengua inicial en els usos lingüístics acadèmics
  - ▶ Una quarta part dels castellanoparlants inicials mantenen el castellà
    - ▶ El percentatge tampoc és superior fora de classe amb el professorat
  - ▶ **Activitats extrascolars**
    - ▶ La llengua inicial és molt important
-
- ▶ ▶ 57,9% dels castellanoparlants utilitzen el castellà

Llengua amb les amistats

- ▶ **Amb els amics (del centre):**
  - ▶ 49,2% mai no parla català
  - ▶ 32,9% sempre parla en català
- ▶ **Lligam intens amb la llengua inicial**
  - ▶ Castellanoparlants inicials que mai no parlen català: 79,4%
  - ▶ Catalanoparlants inicials que sempre parlen català 67,7%
- ▶ **Centres privats concertats**
  - ▶ menor presència del català en la part acadèmica
  - ▶ major proporció d'alumnes que parlen català amb les amistats de fora del centre

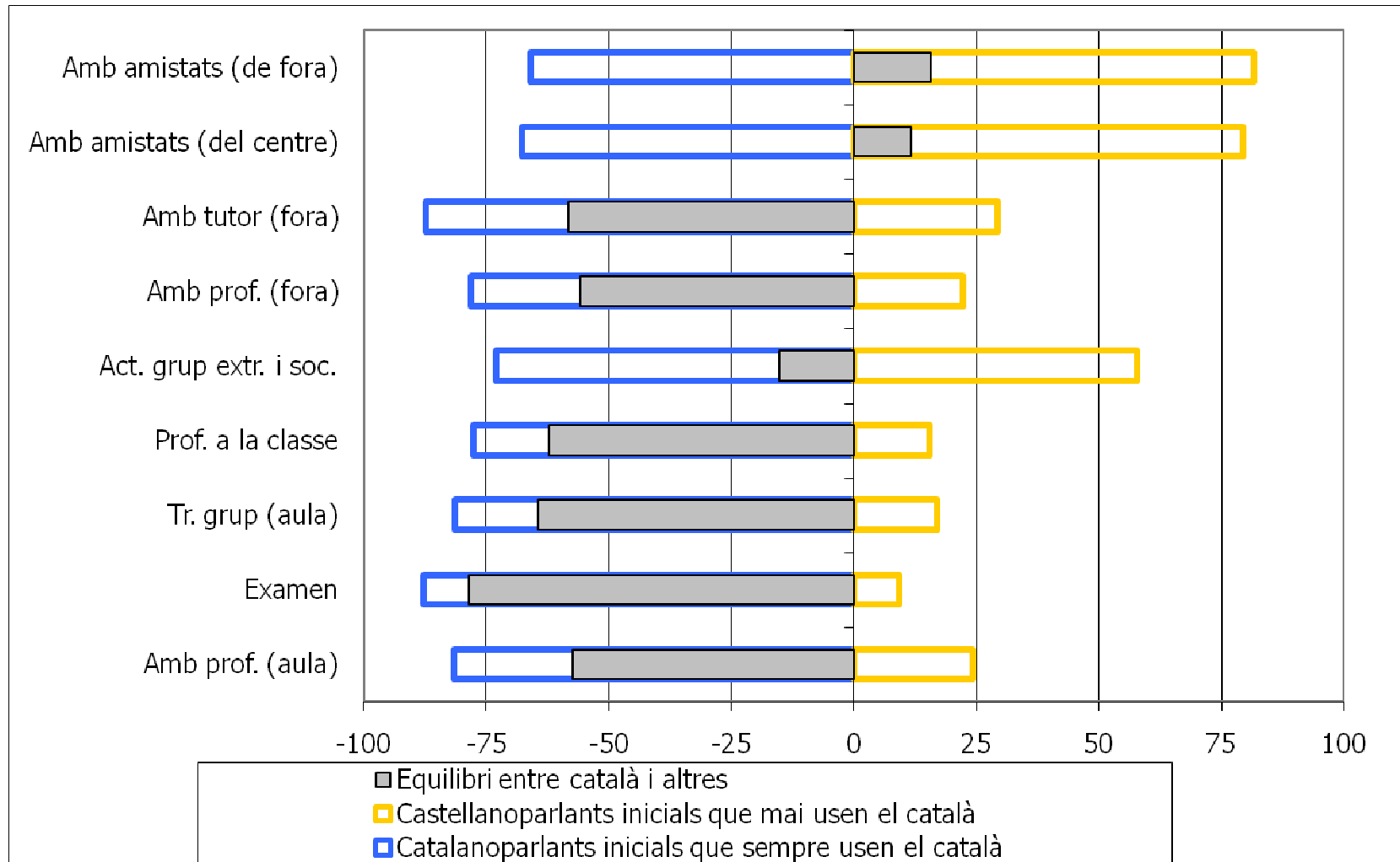
Llengua familiar i llengua amb amics

- ▶ Ni els catalanoparlants han abandonat l'ús del català amb els seus amics, ni el català és una llengua testimonial a les interaccions entre iguals
  - ▶ Els catalanoparlants utilitzen el català menys que els castellanoparlants el castellà.
  - ▶ 11,7 punts percentuals de diferència
  - ▶ Erosionant l'ús social del català
  - ▶ Però en cap cas es tracta d'una pèrdua dels patis.

Usos acadèmics i usos amb amistats

Consum cultural, noves tecnologies i llengua

- ▶ Consum en català molt baix en els mitjans punters
  - ▶ TV i webs: una quarta part
- ▶ Consum equipolent en mitjans amb menor tirada:
  - ▶ Ràdio (54,4%), llibres (53%) premsa (43,6%).
  - ▶ Interferència de les lectures escolars
- ▶ Cinema: el català té una posició perifèrica:
  - ▶ Dinou de cada vint darrera pel·lícula vista en català

Consum cultural, noves tecnologies i llengua

▶ Catalanoparlants inicials

- ▶ Consumeixen ràdio, premsa i llibres majoritàriament en català
- ▶ Televisió no supera el 50%
- ▶ Pàgina web: un terç
- ▶ Cinema: un de cada deu

▶ Castellano parlants inicials

- ▶ per sota dels catalanoparlants
- ▶ Ràdio i llibres força similar al de castellà

Opinions sobre els usos lingüístics

- ▶ “Pertanyo al grup dels que parlen...” tres grups similars:
  - ▶ només o sobretot en català (33,7%)
  - ▶ només o sobretot en castellà (24,5%)
  - ▶ igual català que castellà (41,5%)
- ▶ “Actualment el català en general s’usa...”
  - ▶ mitjanament (47,9%)
  - ▶ molt (32,4%)
  - ▶ sempre (3,2%)

Opinions sobre els usos lingüístics

- ▶ Percepció sobre l'evolució de l'ús del català en els darrers cinc anys
  - ▶ Respostes equilibrades, semblen prevaldre les respostes més positives
- ▶ Percepció sobre l'evolució de l'ús del català prevista per als propers anys
  - ▶ Preveuen estancament de l'ús del català.

Opinions sobre els usos lingüístics

- ▶ **Gent propera al català**
  - ▶ Visions més positives sobre l'ús general de la llengua
  - ▶ Veu més estancaments i retrocessos en l'evolució passada i futura
- ▶ **Prefereixen que creixi l'ús del català i que es parli molt o sempre**
  - ▶ Els més propers al castellà es divideixen entre els que desitgen que s'usi més i els que prefereixen que s'usi igual

Anàlisi multivariabile

- ▶ Cinc factors que expliquen la diversitat de la mostra
  - ▶ Usos lingüístics
    - ▶ Usos no formals (amics i llar)
    - ▶ Ideològiques: pertinença a un grup, la llengua d'identificació i llengua inicial.
  - ▶ Usos escrits
    - ▶ Exàmens, llibres de text, materials de classe o lectures obligatòries
  - ▶ Competències lingüística en català, castellà i anglès
  - ▶ Origen geogràfic de l'alumne i els seus progenitors
  - ▶ Competència en anglès + nivell d'estudis del progenitors

Conclusions

- ▶ Arrelament territorial de de la mostra: alumnes i pares
  - ▶ Però.... diversitat en la llengua d'origen
- ▶ Creixement de les combinacions de català i castellà
- ▶ Tendència a la transmissió familiar dels castellanoparlants i els catalanoparlants
  - ▶ Però... major transmissió dels catalanoparlants
- ▶ L'escola funciona en català
- ▶ I universalitza la competència de català i castellà
- ▶ El pati funciona en la llengua inicial de l'alumne
- ▶ El consum cultural en català es baix

Altres publicacions sobre l'Estudi

- ▶ **Publicació extensa:**

- ▶ **Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu** (2008) *Estudi sociodemogràfic i lingüístic de l'alumnat de 4t d'ESO de Catalunya. Avaluació de l'educació secundària obligatòria 2006*. Col·lecció Informes d'avaluació 11. Barcelona: Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu, Generalitat de Catalunya. (Redacció de l'estudi) . [Publicació en línia](#).

- ▶ **Article resum:**

- ▶ **Sorolla, Natxo** [2009] «Casa, escola i pati: usos lingüístics quan s'acaben les classes. Síntesi i anàlisi de l'estudi sociodemogràfic i lingüístic als centres d'educació secundària de Catalunya» dins [NovesSL, Hivern 2009](#). Barcelona: Generalitat de Catalunya.
-

Llicència d'esta presentació

- ▶ La “Síntesi de l’Estudi sociodemogràfic i lingüístic als centres d’educació secundària de Catalunya” es publica sota una llicència de “Reconeixement – No Comercial – Compartir Igual (by-nc-sa)”
- ▶ Considereu-vos lliures de copiar, distribuir i comunicar públicament el contingut d’esta obra. També en podeu fer obres derivades, reconeixent l’autor, sense finalitats comercials i amb el mateix tipus de llicència. [Llegiu la llicència.](#)

SÍNTESI DE L'ESTUDI SOCIODEMOGRÀFIC I LINGÜÍSTIC ALS CENTRES D'EDUCACIÓ
SECUNDÀRIA DE CATALUNYA

Moltes gràcies per la vostra
atenció

Natxo Sorolla
<http://xarxes.wordpress.com/>
natxosorolla@gmail.com
Xarxa CRUSCAT – IEC
CUSC – UB

SÍNTESI DE L'
ESTUDI SOCIODEMOGRÀFIC I
LINGÜÍSTIC ALS CENTRES
D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA DE
CATALUNYA

Natxo Sorolla
<http://xarxes.wordpress.com/>
natxosorolla@gmail.com
Xarxa CRUSCAT – IEC
CUSC – UB

